

sok új erőforrást és energiamegtakarítást hoz.

Mindezek ellenére a kft. birodalmában a törvény megalkotása óta minden csendes — novembert írunk és társasági jogunk ez új megjelenési alakja még mindig csak formailag él törvénytárunkban.

Van ennek az indokolatlan késedelemnek egy, a helyi hátrányon túlmenő kedvezőtlen hatása. Ma a polgárnak megingott hitét és bizalmát a jogi és társadalmi intézmények helyességében csak minden alkalmas eszköz együttességével és egymásrahatásával lehet megszilárdítani. Ebben a törekvésben az államhatalmi tényezőknek kell előljárniok céltudatos, gyors és intenzív munkával. Ami a kft. körül történik, az mindennek ellenkezőjét mutatja.

Gl. A.

Az energiajavaslat civiljogi vonatkozásai. E sorok a „villamos energia fejlesztéséről, vezetéséről és szolgáltatásáról” szóló törvényjavaslat polgári jogi vonatkozásainak csupán megpendítését és nem beható tárgyalását célozzák. E megpendítésre szükség van azért, mert egyfelől az energiazdálkodás és ezzel az energiatörvény az elkövetkezendő időkben mind fokozódni fognak jelentőségben, — és mert másfelől az új törvényjavaslat nem elvétve, mint más közjogi színezetű jogszabálygyűjtemények, hanem ellenkezőleg: igen nagy bensőségben tartalmazza a magánjogi vonatkozásokat.

Legközelebbfekvők ezen szabályok közül azok, amelyek már meglévő törvényes rendelkezéseken indulnak. Így a kisértítési jogra vonatkozó szabályok (4. §. 22. és köv. §§), melyek az 1907. évi III. t.-c. (iparfejlesztési törvény) elgondolásán indulnak, de az ott megvont kereteket egyfelől kiterjesztik, másfelől bizonyos vallási, művészeti, történelmi, honvédelmi szempontból megszorítják. Ehhez a csoporthoz tartoznak továbbá a vízi szolgalmakra vonatkozó intézkedések (4. §. 1. még az 1885:XXXII. és az 1913:XVIII. törvénycikket) és a vezetékgjog tekintetében alkotott előírások (24. §. 1. még az 1888:XXXI. törvénycikket.)

Bár szintén meglévő analógiákon indul, de mégis praeponderáns helyzeténél fogva külön tárgyalandó az a szabálycsoport, mely először a 11. §-ban a miniszteri engedélyokirat tartalmának meghatározásánál üti fel a fejét és később, a javaslat VI. fejezetében nyer bővebb kifejezést. E szabálycsoport az energiatermelők és az energiafogyasztók közti szerződéses jogviszonyt tárgyalja. A szabályozásnak gerince a javaslat 40. §-a, mely szerint a javaslatban nem tárgyalt szerződési pontozatokat illetően a felek egyezkedése korlátozatlan. Ebből következik, hogy azon szerződési pontokat ille-

tően, melyekről a javaslat kifejezetten rendelkezik, szabályozása parancsoló, vagyis eltérést nem tűrő. E cogens rendelkezések köréből kiemelendők azok, amelyek az energiaáraknak már az engedélykiratban való meghatározását, a személyi kedvezmények tilalmazását és áramelátási kényszert, az árváltozás körüli szigorú kautélákhoz kötött és erős ellenőrzéssel kapcsolatos eljárást írják elő. Egyébként az egész idevágó szabályozás sokban mutat a közhasználatú gőz- és villamosvasutak jogával hasonlatos jellemvonásokat. Elég, ha e ponton a vasuti és villamostarifák jogi természetére és a fuvarozási kényszerre utalunk.

Ismét más jogvidékről hozza a magánjogi vonatkozásokat a javaslat IV. fejezete. Építményi jog és használati szolgálat, — oly fogalmak, melyek a dologi jog fáján termettek, annak új nemesítésű hajtásai. A javaslat abból indul ki, hogy az energiatermelés létesítményeit kisebb térfogatú, önálló gazdasági egységet nem képező területen, avagy épületrészben is el lehet helyezni. Sem a részleges kisajátítás, sem a bérleti jog nem kínálkozik helyes megoldásként. Célraveztőbbnek mutatkozott egyfelől a használati szolgálat engedélyezése olyankor, amikor a vonatkozó létesítményt valamely épület, lakás céljára nem használt helyiségében olymódon lehet elhelyezni, hogy az ily elhelyezés az épület rendeltetésszerű használatát egyáltalán nem, vagy csak elenyészően csekély mértékben befolyásolja és másfelől építményi jogot alapítani akkor, ha az apró telekterület, melyen a létesítmények állani kell, ezzel értékben lényeges csökkenést nem szenved. A javaslat e jogok engedélyezése és alapítása mellett részletesen foglalkozik gyakorlásuk módozataival, változásokkal, megszűnésükkel.

Tömegesen tartalmaz civiljogi vonatkozásokat a javaslat VIII. fejezete „Változás a közhasználatú villamosmű vezetésében“ cím alatt. Itt szól a javaslat az öröklésről, mely a vállalkozási kedv és a hitelképesség fokozása érdekében korlátozatlan, de mégis az üzemfolytonosság, mint elsőrendű közérdek szolgáltatásban bizonyos óvatossági rendszabályokkal kapcsolatos (felelős vezető megnevezése.) Ugyancsak itt szól a javaslat az élők közti átruházásnak miniszteri jóváhagyáshoz kötött voltáról. Itt szól a végrehajtással kapcsolatos kényszeregyezségbeli és csődbeni vonatkozásokról, melyek közül kiemelendő, hogy a villamosmű csak mint jogi egység kerülhet értékesítés alá, mely szabály alól csak a tulajdoni igényttámasztók és azok javára alkottatik kivétel, akik valamely vagyontárgy vételárát kívánják behajtani. Itt szól végül a javaslat az üzemi gondnok intézményéről, mely intézménynek gyökerei ismét a közérdek megóvására, a folytonosság védelmére, a szünetek és zökkenők elkerülésére irányuló törekvésben keresendők.

Befejezésül csupán utalni kívánunk a javaslat VII. fejezetére, mely a villamosművek együttműködéséről, kölcsönös csatlakozásukról és egymásnak kisegítéséről rendelkezik. E fejezet elsősorban közjogi szabályokat tartalmaz, melyek azonban mélyen belenyulnak a magánjognak területére is. Az irány pedig, melyet a fejezet jelez, ellenállhatatlanul fizikai adottságokból folyólag a koncentrációk felé mutat. A szabályoknak a kettős jellege és a szabályozásnak a szilárd, céltudatos iránya egyébként a javaslatot végig, minden szabály csoportjában áthatják.

Gl. A.

JOGGYAKORLAT

Ügyvédi tiszteletdíj, megbízás visszavonása esetén. Érdek-elsőség. A kir. Kúria P. VI. 2948/929. számú határozata az ügyvédnek a kikötött külön tiszteletdíj iránti keresetét elutasította. A tényállás szerint a tiszteletdíj az esetre köttetett ki, ha az ellenfél által a bontóperrel kapcsolatosan az ellenfél részére érvényesített közszerzeményi igényt a bíróság elutasítja, vagy külön perre utasítja. A bontó per elsőfokú bírósága a közszerzeményi igényt megítélte, a fellebbezés benyújtása után a fél a megbízást visszavonta és az ellenféllel kiegyezett. Az ügyvéd a tiszteletdíj iránti igényét peresítette nyilván azon az alapon, hogy a kikötött feltételnek a közszerzeményi igény elutasításának megtörténtét, a megbízás visszavonása, illetve a fél által megkötött egyesség meghiusította és így az ellenfél által előidézett meghiusítás olybá tekintendő, mintha a feltétel beállott volna. Mai jogunknak ilyértelmű szabályát a magánjogi törvénykönyv 990. §-a is kodifikálja akként, hogy a „feltételt teljesültnek kell tekinteni, ha teljesítését az a fél, akire ez hátrányos lenne, csalárdul megakadályozza“. A Kúria ítélete utal arra, hogy nincs adat, hogy a kiegyezés a felperes külön tiszteletdíjának meghiusítása céljából történt volna, de ezenfelül kifejti azt is, hogy nem következtethető a felperes további képviselőletének fennmaradása esetében, hogy a feltétel bekövetkezett volna. A Kúria határozata a magánjogi törvénykönyv javaslatával szemben egyrészt szigorúbb, egyrészt enyhébb felfogást mutat, szigorúbb annyiban, hogy a törvényjavaslat csak a csalárd meghiusításról nem tesz külön említést, hanem csak meghiusításról beszél. Enyhít viszont a Kúria azzal, hogy teret nyit annak a következtetésnek, vajjon beállhatott volna-e a feltétel, ha annak meghiusítása meg nem történik. Ennek